

PRIKAZI, KRITIKA I BIBLIOGRAFIJA

KOMPLEKSNA METODA ZA UTVRĐIVANJE KVALITETE I SUMARNE VRIJEDNOSTI TRAVNJAKA I DJETELIŠTA. — Karlo Šoštarić-Pisačić — Josip Kovačević. — Naučne edicije Poljoprivrednog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. — Poljoprivredna znanstvena smotra. — Posebna izdanja. — Izdavač: Poljoprivredni fakultet, Zagreb, 1974, str. 1009.

U izdanju naučne edicije Poljoprivrednog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu izašla je publikacija koja obrađuje problem utvrđivanja kvaliteta biljne mase kao stočne hrane. U predgovoru autori ukazuju da je od posebnog značaja utvrđivanje kvaliteta kabaste stočne hrane, jer se u intenzivnoj stočarskoj proizvodnji i ishrani domaćih životinja mora upotrebljavati samo kvalitetna stočna hrana. Međutim, sa naših livadsko-pašnjačkih površina dobijamo stočnu hranu dosta slabog kvaliteta, te je neophodno i značajno tačno utvrđivanje sadašnjeg stanja u pogledu kvaliteta kako bi se preduzele odgovarajuće mere za poboljšanje.

U prvom delu autori daju prikaz dosadašnjih metoda za utvrđivanje kvaliteta stočne hrane sa livada i pašnjaka. To se uglavnom vršilo eksperimentalnom ishranom domaćih životinja, hemijskim analizama, botaničkim analizama i sintetičkim metodima. U poslednje vreme pojavio se veći broj sintetičkih metoda koje sve kvalitete stočne hrane svode na prosečne vrednosti.

Autori zatim prelaze na objašnjavanje svoje kompleksne metode, koja se sastoji iz više komponenti, a to su:

- I. Kvalitetna klasifikacija;
- II. Utvrđivanje kvaliteta;
- III. Utvrđivanje sumarne vrednosti pomoću kvalitetnih jedinica (KvJ);
- IV. Kompleksna utvrđivanja efekta agrotehničkih zahvata i njihove ekonomičnosti.

Kao osnova za kvalitativnu klasifikaciju uzete su potrebe intenzivnih rasa goveda. Ova klasifikacija ima 9 klasa, i to: odlična, vrlo dobra, dobra, slaba do osrednja, loša, bezvredna, depresivna, škodljiva i vrlo škodljiva. Svaka biljna vrsta ocenjuje se u zelenom i u osušenom stanju.

U aneksu studije autori su dali kvalitetnu klasifikaciju za blizu 800 livadsko-pašnjačkih biljnih vrsta. Kompleksna kvalitetna klasifikacija ovih biljaka zasniva se na sledećem: hemijski sastav i svarljivost, empirijska iskustva stočara, ukusnost i prikladnost, udeo lišća i

ostalih organa biljaka u odnosu na stabljike, morfološko-anatomska građa biljke, visina u odnosu na mogućnost korišćenja biljke pri napasanju ili košenju, vreme trajanja pune krmne vrednosti, dijetetsko i lekovito delovanje, otrovnost, sadržaj etarskih ulja, otpornost prema parazitima, promena kvaliteta pod uticajem selekcije, specifičan uticaj ekoloških faktora na promenu kvaliteta i promena kvaliteta kod sušenja sena.

U poglavlju »Utvrđivanje kvaliteta« (KV) autori analiziraju:

1. botanički sastav površina;
2. utvrđuju osnovni indeks kvaliteta;
3. vrše korekturu osnovnog indeksa kvaliteta, i
4. upoređuju ovu metodu sa drugim srodnim metodama.

U poglavlju »Utvrđivanje sumarne vrijednosti pomoću kvalitetnih jedinica« (KvJ), autori dolaze do formule koja izražava jedinstveno kvalitet i produktivnost.

U poslednjem poglavlju dato je kompleksno utvrđivanje efekta agrotehničkih zahvata i njihove ekonomičnosti i tu se analiziraju posledice i promene koje nastaju u stočnoj hrani primenom odgovarajućih agrotehničkih mera.

Kompleksna metoda Šoštarića—Pisačića i Kovačevića za utvrđivanje kvaliteta stočne hrane sa livada i pašnjaka potpunija je u odnosu na metode koje su se kod nas primenjivale. Mnogi elementi u njoj ugrađeni omogućavaju objektivnu procenu prinosa, te kao takva naći će široku primenu u našoj praksi. Od posebne će koristi biti aneks sa procenom kvaliteta biljnih vrsta koji je dat na kraju knjige.

Prof. Dr J. Danon